

חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 *

הזכות לפיצויי
פיטורים

1. (א) מי שעבד שנה אחת כרציפות – ובעובד עונתי שתי עונות כשתי שנים רצופות – אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד ופוטר, זכאי לקבל ממעבידו שפיטרו פיצויי פיטורים. "עונה" לענין חוק זה – שלושה חדשים רצופים בשנה שבהם עבד לפחות 60 יום.
(ב) עובד שעבר ממקום עבודה למקום עבודה אצל אותו מעביד ונתחלפו המעבידים במקום העבודה הנוכחי. זכאי לקבל פיצויי פיטורים מהמעביד הקודם כעד תקופת עבודתו אצלו או במקום העבודה הקודם כאילו פוטר העובד ביום חילופי המעבידים כאמור; קיבל המעביד החדש כאמור על עצמו, על פי התחייבות בכתב כלפי העובד, את האחריות לפיצויי הפיטורים שהיה העובד זכאי לקבלם מהמעביד הקודם כאמור. יהיה המעביד הקודם פטור מתשלום הפיצויים ויראו לענין חוק זה את תקופת עבודתו של העובד אצל המעביד הקודם או במקום העבודה הקודם כאילו עבד במקום העבודה הנוכחי.

רציפות בעבודה

2. לענין סעיף 1 וראו רציפות בעבודה אפילו חלה בה הפסקה מחמת –

- (1) שירות צבאי ושירות חלקי כמשמעותם בחוק החילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תשי"ט-1949, למעט שירות צבאי מלא על פי התחייבות לשירות קבע שלא נתקיימו בו התנאים הקבועים בסעיף 39 לחוק האמור, וכן שירות מילואים לפי חוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב]², ושירות על פי צו לפי סעיף 26 לחוק האמור;
- (2) יום המנוחה השבועית או חג שאין עובדים כהם, אם על פי חוק ואם על פי נוהג או הסכם, וכן אחד במאי;
- (3) חופשה שנתית;
- (4) חופשה או פגרה בשכר שניתנו לעובד על פי חוק או בהסכמת המעביד;
- (5) חופשה או פגרה שלא בשכר שניתנו לעובד על פי חוק או בהסכמת המעביד;
- (6) שביחה או השכחה;
- (7) תאונה או מחלה;
- (8) ימי אבל במשפחה שמטעמי דת או נוהג לא עבד בהם העובד;
- (9) הפסקה ארעית ללא ניתוק יחסי עובד ומעביד או הפסקה תוך ניתוק יחסי עובד ומעביד שאינה עולה על שלושה חדשים.

אימתי פיטורים
אינם פוגעים
בזכויות

3. פיטורים סמוך לפני סוף שנת עבודה ראשונה, יראו אותם – אם לא הוכח היפוכו של דבר – כאילו נעשו מתוך כוונה להימנע מחובת תשלום פיצויי פיטורים ואין פיטורים כאלה פוגעים בזכות הפיצויים.

4. עובד שעבודתו נפסקה מחמת פטירה או פשיטת רגל של מעבידו, וכתאגיד – פירוקו או מחיקתו, זכאי לפיצויי פיטורים כאילו פוטר.

מעביד שנפטר

5. (א) נפטר עובד, ישלם המעביד לשאייריו פיצויים כאילו פיטר אותו. "שאיירים" לענין זה – בן-זוג וילד של העובד שהם בגדר תלויים במכוסת לענין גימלאות לפי חלק ב' לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953³, ובאין בן-זוג או ילדים כאמור – ילדים והורים שעיקר פרנסתם היה על הנפטר וכן אחים ואחיות שגרו בכיתו של הנפטר לפחות שנים עשר חודש לפני פטירתו וכל פרנסתם היתה על הנפטר.

עובד שנפטר

¹ נתקבל בכנסת ביום ט"ז באב תשכ"ג (6 באוגוסט 1963); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 403, תשכ"ב, עמ' 88.

² ס"ח 6, תשי"ט, עמ' 13; ס"ח 69, תשי"א, עמ' 58.

³ ס"ח 296, תשי"ט, עמ' 286.

⁴ ס"ח 137, תשי"ד, עמ' 6.

(ב) היו פיצויי פיטורים משתלמים לשאירים שאינם בן-זוג או ילד התלויים כאמור. יוסקדו הפיצויים בבית המשפט ויינתנו לשאירים שיקבע בית המשפט ולפי החלוקה שיקבע. בהתחשב במצבם הכלכלי ובמידת תלותם בעובד שנפטר.

(ג) פיצויים המשתלמים לשאירים של עובד שנפטר לא יראו אותם כחלק מהעזובון.

התפטרות לרגל מצב בריאות לקוי

6. התפטר עובד לרגל מצב בריאותו הוא או של בן-משפחתו, ולאור המימצאים הרפואיים, תנאי העבודה ושאר נסיבות הענין היתה סיבה מספקת להתפטרות – רואים לענין פיצויי פיטורים את התפטרותו כפיטורים.

בסעיף זה "בן-משפחה" – בן-משפחה שנקבע בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת.

התפטרות אם

7. התפטר עובדת, תוך תשעה חדשים מיום שילדה, על מנת לטפל בילדה – יראו לענין חוק זה את התפטרותה כפיטורים.

התפטרות לרגל העתקת מגורים

8. לענין חוק זה יראו כפיטורים התפטרות של עובד עקב העתקת מקום מגוריו –

(1) לרגל נישואיו – לישוב בישראל בו היה גר בן-זוגו, בתנאים שנקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת;

(2) לישוב חקלאי – מישוב שאינו ישוב חקלאי, או לישוב באזור פיתוח מישוב שאינו באזור פיתוח, בתנאים שנקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת; לענין פסקה זו "ישוב חקלאי" או "ישוב באזור פיתוח" – ישוב שנמנה עם סוגי ישובים שנקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת כישובים חקלאיים או ישובים באזור פיתוח. הכל לפי הענין;

(3) מחמת סיבות אחרות שנקבעו בתקנות, באישור ועדת העבודה של הכנסת, כסיבות המצדיקות את העתקת מקום מגוריו של העובד.

אי חידוש חוזה עבודה

9. (א) היה עובד מועבד על פי חוזה לתקופה קצובה והגיעה התקופה לקצה, רואים אותו לענין חוק זה כאילו פוטר, זולת אם הציע לו המעביד לחדש את החוזה; סירב העובד לחדש את החוזה – רואים אותו, לענין חוק זה, כאילו התפטר.

(ב) הצעת המעביד לחדש את החוזה כאמור בסעיף קטן (א) צריך שתימסר לעובד לפחות שלושה חדשים לפני תום תקופת החוזה.

פיצויים ותקופת חניכות

10. לענין קביעת הזכות לפיצויים לא תובא כמנין תקופת עבודה כחניך לפי חוק החניכות, תשי"ג-1953.⁴

התפטרות אחרת שדינה כפיטורים

11. (א) התפטר עובד מחמת הרעה מוחשית כתנאי העבודה, או מחמת נסיבות אחרות שביחסי עבודה לגבי אותו העובד שבהן אין לדרוש ממנו כי ימשיך בעבודתו, רואים את ההתפטרות לענין חוק זה כפיטורים.

(ב) התפטר עובד עונתי לאחר שעבד לפחות שלוש עונות רצופות באותו מקום עבודה מחמת שלא הובטחה לו עבודה עונתית רצופה באותו מקום עבודה – רואים אותו כאילו פוטר.

שיעור הפיצויים

12. שיעורם של פיצויי הפיטורים הוא: שכר חודש אחד לכל שנת עבודה בעובד במשכורת אצל אותו מעביד, או באותו מקום עבודה, ושכר שבועיים לכל שנת עבודה בעובד בשכר כאמור; חלק של שנה שלאחר שנת עבודה מזכה את העובד בפיצויים יחסיים, ולגבי עובד עונתי – חלק של שנה מזכה אותו בפיצויים יחסיים אף אם תקופות עבודתו אינן מצטרפות

⁴ ס"ח 128, תשי"ג, עמ' 108.

לשנה. לעיין זה. "עובד במשכורת" – עובד שעיקר גמול עבודתו, משתלם על בסיס של חודש או של תקופה ארוכה יותר; "עובד-בשכר" – עובד שאינו עובד במשכורת.

חישוב שנה עבודה

13. שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, יקבע בתקנות, דרך כלל או לסוגים, את הרכיבים של שכר העבודה הכולל שיובאו בחשבון שכר העבודה לענין פיצויי פיטורים, את שיטות חישוב השכר שישמש בסיס לחישוב פיצויי הפיטורים ואת ההפסקות שחלו בעבודה בנסיבות האמורות בפסקאות (1) – למעט שירות מילואים ושירות על פי צו לפי סעיף 26 לחוק שירות הבטחון, תשי"ט–1959 [נוסח משולב] – (5), (7) או (9) לסעיף 2 שלא יבואו במנין לקביעת סכום הפיצויים; בהתקנת תקנות אלה יתחשב שר העבודה בהוראות לענין זה שבהסכם הקיבוצי החל על המספר הגדול ביותר של עובדים שהתקנות נוגעות להם.

פיצויים ותגמולים

14. תשלום לקופת תגמולים, לקרן פנסיה או לקרן כיוצא באלה, לא יבוא במקום פיצויי פיטורים אלא אם נקבע כך בהסכם הקיבוצי החל על המעביד והעובד ובמידה שנקבע, או אם תשלום כאמור אושר בצו על ידי שר העבודה ובמידה שאושר.

פיצויים וגימלה מרישה

15. היה עובד או שאירו זכאי על פי חיקוק לגימלה מן המעביד עקב פרישת העובד מהעבודה או מסיבה אחרת, תבוא הגימלה במקום זכותו לפיצויי פיטורים לפי חוק זה.

16. לא יהיה עובד זכאי לפיצויים או יהיה זכאי לפיצויים חלקיים בלבד, הכל לפי הענין, אם פוטר בנסיבות, שעל פי הסכם קיבוצי החל על המעביד והעובד – ובאין הסכם כזה, על פי זה הסכם הקיבוצי החל על המספר הגדול ביותר של העובדים באותו ענף – מצדיקות פיטורים ללא פיצויים או כפיצויים חלקיים בלבד.

פיטורים ללא פיצויים מכוח הסכם קיבוצי

17. בענף העבודה שאין בו הסכם קיבוצי, רשאי בית המשפט לקבוע שפיטוריו של עובד היו בנסיבות המצדיקות פיטורים ללא פיצויים או כפיצויים חלקיים שיקבע; בדונו בענין זה יונחה בית המשפט על פי הכללים שבהסכם הקיבוצי החל על המספר הגדול ביותר של עובדים.

פיטורים ללא פיצויים מכוח בית משפט

18. אישור של שר העבודה, או של מי שהוסמך לכך על ידיו, כי הסכם קיבוצי פלוני חל על מעביד ועובד, או על המספר הגדול ביותר של עובדים בענף או על המספר הגדול ביותר של עובדים, הכל לפי הענין, יהיה ראייה מכרעת לענין הסעיפים 16 ו-17.

אישור

19. פוטר עובד עקב צמצום בהיקף העבודה במפעל והובטחה לו זכות עדיפות לחזור לעבודה במפעל תוך זמן קצוב, יחולו בכל הנוגע לפיצויי פיטורים ההוראות שבהסכם הקיבוצי החל על העובד והמעביד – ובאין הסכם קיבוצי לאותו ענין, ההוראות שבהסכם מיוחד בין הרשאים להיות צד להסכם קיבוצי – ובלכך שלא יהיה בהסכמים כאמור ויתור של קבע על פיצויי פיטורים.

זכות עדיפות לחזור לעבודה ופיצויי פיטורים

20. מותר שהסכם קיבוצי יקבע את הדרכים והשיטות לתשלום פיצויי פיטורים, לרבות הפקדתם לזכות העובד, כדי להבטיח הצטברותם לזכותו ומשנקבע כך ישולמו הפיצויים בהתאם להסכם.

הבטחת צבירת הפיצויים בהסכם קיבוצי

21. שר העבודה, לאחר התייעצות כשר האוצר ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להורות, בצו, למעבידים להפקיד בקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה (להלן – קופת גמל), סכומים כשיעור שייקבע בצו, כדי להבטיח הצטברותם של פיצויי הפיטורים שהמעבידים עשויים לשלם לעובדיהם על פי חוק זה (להלן – צו הפקדה).

צו הפקדה

5 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, 8 תשכ"א, עמ' 120.

22. בצו הפקדה שיפורסם ברשומות, יוגדרו סוגי המעבידים שעליהם הוא חל לפי ענפי כלכלה, גודל מפעלים או אזורים ותחילת תקפו ובלבד שתחילתו לא תקדם לתאריך פרסומו.

23. שר העבודה, רשאי, באישור ועדת העבודה של הכנסת, לקבוע בתקנות הוראות בענינים שלהלן במידה ולא נקבע אחרת בכללים שהותקנו על פי סעיף 47 לפקודת מס הכנסה:

- (1) אופן השקעת הכספים שהופקדו על פי צו הפקדה;
- (2) אופן השלום פיצויי הפיטורים לעובדים שלזכותם הופקדו הכספים על פי צו הפקדה, והנוהל בקשר לכך;
- (3) ייעוד הכספים שהופקדו על פי צו הפקדה בקופת גמל והאישור שניתן לה על פי סעיף 47 לפקודת מס הכנסה תם תקפו או בוטל, או שהקופה התפרקה או נמחקה;
- (4) הגדלת הסכומים שיש להפקיד בהתאם לצו הפקדה במקרה של פיגור בהפקדתם ושיעור ההגדלה.

24. (א) פקודת המסים (גביה) ⁶ — להוציא סעיף 12 שבה — חלה על גביית הכספים שיש להפקידם בהתאם לצו הפקדה כאילו היו מס כמשמעותו בפקודה האמורה.

(ב) שר העבודה רשאי למנות אדם שיהיו לו הסמכויות של ממונה על המחוז ושל קצין מחוז לענין הפקודה האמורה והוא ימלא לענין סעיף זה את התפקידים המוטלים על ממונה על מחוז ועל קצין מחוז לפי הפקודה האמורה.

25. סכומים שיש להפקידם בהתאם לצו הפקדה יופקדו תוך 42 יום לאחר תשלום השכר בעד אותה תקופת עבודה; שר העבודה או מי שיוסמך לכך על ידו, רשאי להאריך את המועד האמור לתקופה שלא תעלה על שלושה חדשים.

26. פיצויי פיטורים שהופקדו לפי סעיף 20 או לפי צו הפקדה אינם ניתנים לשעבוד, עיקול או העברה ואינם מהווים חלק מנכסי המעביד במקרה של פטירה, כשיטת רגל או פירוק, כל עוד לא סולקו תביעות העובדים לפי הוק זה.

27. לענין גביית חובות, אשר לפי פקודת פשיטת הרגל, 1936 ⁷, או לפי פקודת החכרות ⁸, סילוקם קודם לכל יתר החובות — רואים פיצויי פיטורים כשכר עבודה שיש לסלק קודם לכל יתר החובות, אלא שסכום הפיצויים ושכר העבודה ביחד המסולקים כאמור לא יעלה על 150% מהסכום המכסימלי של שכר העבודה שאפשר לסלק קודם לכל יתר החובות לפי הפקודות האמורות; כן יהיו פיצויים כאמור חוב מהחובות שסילוקם קודם לחובות אחרים בפירוק אגודה שיתופית, או אגודה לפי החוק העותמני.

28. הסכם בין מעביד לבין עובד, שפורש בו שהפיצויים כלולים בשכר העבודה וההסכם אושר על ידי שר העבודה או מי שהוסמך על ידו לכך, יבוא לענין הפיצויים במקום הוראות חוק זה ובלבד שאין הסכם קיבוצי החל על המעביד והעובד המחייב תשלום פיצויי פיטורים.

29. פשרה לענין פיצויי פיטורים והודאת סילוק לא יהא להם תוקף, אלא אם נערכו בכתב ונאמר בהם במפורש שהם לגבי פיצויי הפיטורים.

30. (א) לענין חוק זה דין המדינה בתור מעביד כדין כל מעביד אחר.

⁶ חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

⁷ ע"ד 1936, תוס' 1, מס' 568, עמ' 21.

⁸ חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155.

- (ב) לגבי הנמנה עם חיל המשטרה או שירות בתי הסוהר, לרבות סוהר נוסף זמני —
- (1) לא יחולו סעיפים 2 (6), 8 ו-17;
 - (2) סעיף 3 לא יחול על פיטורים לפי סעיף 9 לפקודת המשטרה⁹ ולפי סעיף 16 לפקודת בתי הסוהר, 1946¹⁰;
 - (3) אין רואים שינוי בתנאי עבודה כהרעה מושהית בתנאי עבודה כאמור בסעיף 11 אם השינוי נעשה מכוח סמכות לפי פקודת המשטרה, פקודת בתי הסוהר, 1946, תקנות לפיהן, כללי השירות במשטרה או כללי השירות בבתי הסוהר;
 - (4) במקום הסכם קיבוצי החל על המעביד והעובד שמדובר בו בסעיף 16, רואים כאילו מדובר בו בכללי השירות במשטרה או בכללי השירות בבתי הסוהר, לפי הענין.

31. חוק זה אינו בא למעט מכל זכות הנתונה לעובד לפי חוק, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, ולענין סעיף 12 גם לפי הנוהג, ולא יתפרש כממצה זכויותיו של עובד בכל משא ומתן לקביעת זכויות כקשר לפרישה מעבודה. שמירת זכויות
32. לא יתקין שר העבודה תקנות אלא לאחר התייעצות עם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ועם ארגונים ארציים יציגים של מעבידים שלדעת השר הם נוגעים בדבר. חובת התייעצות
33. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו. ביצוע ותקנות
34. תחילתו של הוק זה היא ביום ט"ז בטבת תשכ"ד (1 בינואר 1964). תחילה

יגאל אלון
שר העבודה

לוי אשכול
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

⁹ חוקי אי"י, כרך ב', פרק קי"ב, עמ' 1124.
¹⁰ ע"ר 1946, חוס' 1 מס' 1472, עמ' 6.

חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם (תיקון), תשכ"ג-1963 *

1. סעיף 12 (ב) לחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, תש"י-1950 ו — בטל מיום תחילתו. תיקון סעיף 12

דב יוסף
שר המשפטים

לוי אשכול
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

* נחקל בכנסת ביום ט"ז באב תשכ"ג (6 באוגוסט 1963); הצעת החוק ודברי הסבר מורסמו בה"ח 576, תשכ"ג, עמ' 350.
1 ס"ח 57, תש"י, עמ' 281.